

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 35. Zettortdeenâ 29tâ Augusta 1835.

Itt jaunas sinnaš.

Skrehju schurp un turp Awischu lassitaji jums jaunas sinnaš sagabdaht. Ne kur ne warreju ko labbu sadirdeht. Tê tohp no newischus mannim zilweš atwests, ko mannim bij ar wahrdeem nostrohsit. Schim nabbagam ne bij tik weeglas kabjas bijuschaš, kâ tas prahts. Bij behdšis un atkal fakertš. Lai nu ohtreueis ne behgtu, to man bij winnam stipri pee firdeš likt. Sabku waizohht winnu schurp un turp, kur un kâ winsch behdšis. Tur bij nudeen ko flausitees, kad winsch eefahze runnaht. Man dohmaht buhs mellojis. Spreedat paschi! — Sprantschu un Pruhšchu laikâ, tâ winsch eefahze, kad muhs gribbeja ismahziht bes fashoka zeetâ seemâ us meschu braukt, un ar weenu sirgeli desmit spranzoschus wisinaht, un maifiti zept bes milteem, un gattu wahrht bes fahls, un wihnu dsert bes naudaš, dohmaju sawâ prahtâ: Tur warr buht labba weeta, no ka tee nahfusch. Kaleht tē isfalzis ais ezze-schahm tekku, labbak dohshohs us Sprantscheem. Un dohdohs us Sprantscheem. Pahr-nahku pahr Pruhšchu rohbscheem, tablu — tablu. Spihd mannim leels kalns prettim. Pee schi kalna stahw refns jaunškungs. Schis mannis waiza: no kurrenes effi? Salku tâ un tâ, isfuhdshohs kâ mannim grubti gahjis, kâ esmu baddu redsejis, un truhkumu us sawu tablu zekku, kâ mahjâš, manâ dsuntene, eet, kâ tur plahni un grubti dsihwo, u. t. j. p. sinnat paschi Latweeschu semneeka behdas! Refnais jaunškungs fakka tâ: Woi dsirdi, nahz man lihds, nahz us mannu semmi. Bet woi tew sek-kahs ehst? Woi tew irr duhscha ribt? Smeijohs, man bij itt un skaidri tufsch wehders. Salku: Zeenigs tehws! mannis jau neweens fainneeks mahjâš ne gribbeja par kalpu derreht, kad es effohšs tahds breefnigs us ehshanu. Sinnat,

kâ schinnis laikšs fainneeki irr, tâ ir toreis, darba dauds un pawalga maf. Bet, to ne leedsohs, us ehshanu biju gan maktigs. Kur tad irr zeenigs tehws juhsu mahju weetina? Jaunškungs atbild: Ais wiina kalna, tur irr Leiputrusemme. Bet eekam tur ee-eefi eefschâ, tewim 3 werstes jaisehdahs zaur scho beesaputra-kalnu zauri. Kâ jau ar weenu biju pilnigs wihš ar mutti, es tam prettim: Ne kaisch neneeka, es apnemnohs ehst. Sabku ehst — un ehmu, un ehmu. — Tê nabbags raudaja stahstidams, kâ winnam tur grubti bijis. Tur nahktu par ilgi lassitais! wiffas tahs mohkas isteikt, ko winsch nabbadsinsch iszeetis. Puszetkâ buhdams ne warrejis us preekschu tikt, nei atpakkal dohtees. — Bet — brihnischki dsirdeht — winsch riktigi isehdees zaur scho beesaputra-kalnu zauri. — Leiputrusemmê tur warr buht dsihwe! Nammi usbuhweti zaur zaurim no spranzmaifes — durwis no pehperkohkeem, jumti apsegti ar penkohkeem, spahres no tihra zukkura. Sehtas ap mahjahm no beesahm, treknahm, bruhnahm deffahm. Celas bruggetas ar kasu seereem. Strautšs tekk allutinsch. Kad frussa usbruhk, biršt schahwetas kirschu ohgas. Kad leetus lihst, pill skaidrs wihns. Leelakâš uppes tekk salds peeninsch. Gar uppes krassteem aug stalti kohki. Kohku sarršs, itt sawadi augli! Zepti krenge! Kad zekkahs wehisch, tad schee biršt tanni peenina eefschâ, un kad nu pehz wehja atkal atspihd faulite, tad schee ismirkst tik jauki schinni kohschâ uppitê. Uppitêš peld zepti suschi, wahriti wehšchi wasajahs jauki farkani gar krasstmalleem apfahrt.

Laweem lohvineem! Gohsinahm peena gan naw, bet par to ne kaisch neneeka. Teem nasis muggurâ, talihds arri wepreem. Ko darriht ar nasi? Kam ehst patihk, tas sewim isgreesch

zeptu gabbalu, winsch greesch tik d'illi, un nemm tik beesu kummosu, kà tam patihk. Lohpeem schi greeschana ne buht ne fahp, tikkai wissin knuhd, lihds ohtram rihtam; tad tukfscha weeta, atkal gattas un spekka pilna. —

Tur irr ko preezatees. Smeetees irr brihw, bet schahweht aisleeqts. Kalabb? Lihds atwehrfi mutti, tē zepts zihrlishtis eekschā. Ja to ne parihfi ahtri, schim pakkal zepts ballodis. Un kad schee nahk tã aumallam beesu wirfū, warr lehti aierihtees, lai tee arri buhtu wiffi zepti un bes faulcem. Ruffkainischi, kaut tee pee munz tã buhtu! No tihra zukfura tee wiffi radditi. Tur irr luste un preeks skattitees, kã tee liddinajahs us meddus dihkeem. Schee dihki ne irr d'illi, tã pehdas d'sillumã. Gar dihku mallahm aug wihrischku kohki. Tur irr ko brihnotees! Kur tee masini jauki usluhkoht! — Smalkã frekliti, sihdu bifschells. Ohtrã un treschã mehneft tee atkal sawadi gehrbti. Dewitã mehneft wihrs isaudsis. Balta sihda naktsmizze galwã ar farkanahm kantitehm, ais sihda fakla-drahnas karrajahs jaukais rumpis. Sils smalka wadmalla kamsoblis ar sudraba knohpehm, farkana buhmwilles weste, dseltenas breechu ahdu bifsas, sahbacki no melnas ahdas, papeschi apkalti ar missiau naglahm, irr wianna apgehrbs. Desmitã mehneft kad schee pilnigi eenahkuschees, wihri kriht tanni meddus dihki eekschā. Lihds nokrittuschi zellahs augschup un dohdahs us eelu, tur tee sehisch us teem bruggeteem kasu seereem, kamehr leetus, tas irr: kamehr wihns lihst un tohs no-fkallo. Kad pazelfi deggonu eeraudsiht seewischka kohkus, tad stihwu faklu ahtraki dab-busi, nedf tohs eeraudsiht. Gewas naw redjamas — nedf Gewas dsunnumus. Kad ir schihb tur buhtu atrohnamas, tad ahtri buhtu fajaukta flakka. — Siringalwi schee wihri, ne buht ne paleek. Kã teem rohnahs kaulu fahpes, tee tudal dihki eekschā, kad gaisch laiks, tad teem tik weena deena jagull us wehdera, tad tee atjaumoti. Kad mahkulains — neddelu, ir wairak.

Leiputruneekem itt sawadas lustes. Proh-

ti: tee tekk pehz mehrka. Zepts tihfers usdurts us deffa-meetu. Kas pirmais flakt, ne dab-bohn ne neeka, beidsamais tiharu eemanto. To beidsamu tad sagaida ar musihki. Zepti fiweni dseeb, zepts lahzis basubni puhsch un wahrihts ahfis us kohklehm spehle.

Leiputruneekem irr sawadi likfumi. Kas fahrtis naudu paspehle, tam tohp nauda diw-fahrtigi atdohta. Kas pirmã gaddã varradus ne aismakfa, tas ohtrã gaddã to tschetrkahrtigi atdabbohn. Kas zittu eeplikke dabbohn 7 sefferus, kas sitt ar dubri, dahlderi bes mahrfas, kas kaujahs ar deffu rungahm, tam tohp mak-fahts selta naudã. Kam prahts stahw us strah-daschanu, tas tohp no zitteem nonahwehts. Kas par wisseem labbaki proht lammohht, tas pee teefahm raksta rullus. Kas par wisseem ismannigaks bijis tai gaddã pee sagschanas, tas tohp Leiputrusemmẽ eezelts par teefas-presi-denti. Kas pee mehrku tezzeschanas tiharu dabbujuschi, tee tee zitti teefas lohzeffi.

Tur ne warr beigt isteift, kã irr Leiputrusemmẽ. Waizaju behglim, kalabb tad tur ne paliffi? Schis man prettium: Ko nu paliffschu, kad seewischku naw! —

Lahpraht tewim lassitais isfazzitu arri, ko wehl schis ehrens irr fadsihwojis, bet dasch no manneem lassitajeem fakka: kã warr tahdus neekus awisds list eekschā? Kad tewim — kas tu gribbi arri to gallu dsirdeht, pa prahtam darru, tad winsch mannis eenihst. Salabb lai peeteek.

W. P.

B a s c h e e r i.

Baschfeeri irr Kreewu-semmes pawalstneeki, un peederr pee Tartaru zilts. Winnu semme, kalnu starpã, irr augliga ar mescheem un gannibahm swehtita. Winnu esarõs dauds siwis.

Baschfeeri leeli no auguma, waigs plakkans un bruhns, matti eesarkani, azzis masas, bet reds zaur firidi, usazzis kohpã saauguschas, bahrsda tumfschi bruhna. Uvgehrbs kã pee kasakeem. Prahts winneem gaisch, bet neisloh-zihst, lai teem gan buhtu drikketas grahmatas

un skohlas. Tizziba plahna ne buhdami kristiti laudis.

Kad faininds buntineeki zellahs, tad baschkeerus teem uslaisch wirsü tohs pahrmahziht; tur winneem tad brihw darriht, kà pascheem patihf. Sirgus, apgehrbu un karra-rihkus Krohnis teem ne dohd; tohs paschi farauga. Winnu karra-rihki irr stohpa, bults, gerra kahrts ar dselst apfalta. Dascheem arri pistoles un ihfas plintes. Sirgi jauki un ohtri, jahjeji labbi un siipri. Karra laikâ tee no sawa pulka fewim paschi wirsneeku israugahs, kam tad irr jaklausa us matta 10 lihds 100 zilwekeem kas stahw appaksch wiina. Karra laikâ katrs gehrbjahs kà patihf, garrôs swahrôs. Pee rohkas baschkeerim wehl ohtrs sirgs tohp wests, kas pro-wiantu nefs us mugguru, prohti: labbibu, gallu, brandwihnu un zittas leetas.

Weera laikâ tee kuhtri un flinki, un dsihwo buhdas ar saweem lohpeem kohpâ. Rohkas masgah, galwu sukahst pee winneem ne atroh-nama leeta; kahdi muhdshi zaur tam pee winneem rohnahs, lehti saprast. Wassaras laikâ tee sawas buhdas pahrzelt no weenas weetas us ohtru. Buhdu durwis tik masas, kà lihshus jaleen eefschâ, lohgi taifiti no lohpu puhshleem un luppateem, kas eljê eemirkti bijuschi. Buhdas widdü pee dselsu kehdes karrahs leels kails; winnu eerohtschi no behrsu kohka misahm jeb arri no abdahm taifiti; kohku grabht tohp putraimi sagrahsti.

Baschkeeri pahrtteek no jalts un lauku kohpshanas, bet wissuwairat no gohwu lohpeem. Baggatus ne spreesch pehz naudas krahjuma, bet pehz lohpu mantas. Dascham 1000 lihds 2000 sirgi, aitas ar leelahm beesahm tauku astehm, zuhkas, gohwu lohpi, kasas un kameeli. Ir seemas laikâ tee lohpi paschi sawu ehdamu mekle. Lai nu gan seema buhtu itt weegla, tomehr pirmâ pawassaras laikâ lohpiini nowahrgusch, bet wassara atspirgst, ruddent paleek jo trefnaki. Bischu kohku teem arri leela swehtiba, schee ne stahw us semmi klutschôs, bet farrajahs kohku sarrôs. Lauku klaijumôs aug labbiba beesa, bes ka lauki teek fuhdoti. Bet

Baschkeeri ne wihscho laukus kohpt; tikkai fahdschu tumumâ teek ar arkli semme zillata. Labbiba tohp neschahweta us plazzi, paschâ lauka widdü ismihta ar sirgeem.

Kamehr Baschkeereem peens un medbus, tee dsihwo plaschi, seemas laikâ tee zeesch baddu lihds ar saweem lohpineem. Kad bads wissai spreesch, tee ehd nosprahguschus un flimmus gohwu lohpus. Wiini fewim zepp plakkanas maises, no uhdena, milteem un fahls; fewischki ar nemasgatahm rohkahm to samihz kohpâ, un eeleek karsôs pelnôs, un kad schee sajaukti milti tâ zeetaki palikkusch, tad scho gabrdumu usbahsch us kohzinu, un iszepp pee ohglehm. Wassara te dserr kumiffu jeb ruhguschu kehru peenu, kas winneem lohti eet pee firds un tohs usbarrojoht, daschu reis ir no tam, ja daudf dserroht, eereebstoht. Schis dschreens tohp tâ taifhts:

Remin prischu kehru peenu, sajaz to ar uhdeni, peelej gohru peenu un lai tas nu faraudf kohpâ. To pohdu apsedf ar beesu laklatu, un noleez to filtâ weetâ. Tas sajaukts peens apwekshs ar beesu misu, schi misa ar to atlikuschu peenu tamehr sajazauz kohpâ, kamehr wiss weenâ beesumâ. Peenu papreeschu isfahrseht tee ne wihscho, salmini, fuhdugabbalini tohp ar naggeem iswilkti, ja kas pohdâ atleekshs, arri ne faischoht neneeka. —

Weens Baschkeeris warroht 15 mahzimis gallas pee weenas maltites apehst. — Teescham, ja tas irr pateefiba, tad jebkatrs Baschkeeris gan arr eespehtu zaur Leiputru beesaputra kalnu isehstees zaur. W. P.

Teefas fluddinashanae.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis 1c. 1c. 1c., tohp no Dunalkes und Sallenes pagasta wissi parradu deweji ta nomirruscha Dunalkes fainneeka Plauktu Fanna usfaukti, few 8 neddelu starpâ pee schis teefas peeteiktees.

Dunalkes un Sallenes pagasta teefa, 17tâ August 1835.

+++ Fannis Rudsemneek, pagasta wezzakais, (Nr. 61.) C. F. Günther, pagasta teefas srihweris.

Tanni nakti no 22tra us 23schu Augusta f. g. pee Restenes Susterkrogâ peezi semneeku firgi, prohti: 1 farkani raibš (schekkie), 1 melni behrš, 2 farkanaji firgi un 1 gaischi behra kehwe, tà kà 1 fedlis, 1 eemauktš un 1 kullite, kurrâ firgu dekkis, srihpaini lindraki un willains seewiscku kamsoblis bija, no ais-behguscheem sagteem atstahti tappusch. Kam schee firgi un schahš leetas peederretu, tohp usajinati, lai tahš 6 neddelu starpâ no appafschrakhtitas deenas, prett ukturru un isdohschanas islihdsinaschanu no Restenes pagasta teefas pretti nemm.

Restenê, 24tâ August 1835. 3
(L. C.) ††† Janne Straufs, pagasta wezzakais.
(Nr. 73.) Frd. Wagner, pagasta teefas srihweris.

Tanni nakti no 20ta us 21mu August tappe Mil-tinu fainneckam Namiku Fannim, 1 firgš gaischi behrš, 10 gaddus wezš un 1 kehwe melnu spalwu 8 gaddus wezza, no gannibahm nosagti; kas schohš firguš ussime, tohp luhgtš, Dohbeles pagasta tee-fai to sinnamu darriht, kur tas arri peenahkamu pa-teizibas naudu dabhuš.

Dohbeles pagasta teefa, 26tâ August 1835.
††† Laufains, peefebdetais.
(Nr. 357.) L. Ewertš, pagasta teefas srihweris.

Wissi kam kahdas taisnas parradu praassichanas pee ta bijuscha Bornsmindes fainneeka Sadeiku Mahrtina buhtu, tohp scheit ueajinati, lai lihds Sta N-tobera f. g. pee schahš pagasta teefas peeteizahš.

Bornsmindes pagasta teefa, 8tâ August 1835. 2
††† Eferneck Mikkel, pagasta wezzakais.
(Nr. 25.) U. Grundt, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Tanni nakti no 28ta us 29tu Juhli, tappe Groh-bines waggaram Janne Reinfeldt, Grohbines Waggi krogâ 2 firgi, no kurreem 1 bruhni-rauds 13 gaddus wezš, pufsmehrà, ar masu srihpu peerê un trim bal-tahm kahjahm, us preekschjetkeem sawillts, ohtris lohšis, 15 gaddus wezš, weenu mehru ar to pirmu un us faklu dikti norihwehtš, kurrâ weerâ balta sibme rah-dahš, nosagti; kas pahr scheem sirgeem taisnu sinnu dohd, tohp luhgtš, Grohbines muischas waldischanai to peerahdiht, kur tas arri sawu peenahkamu pateizibas naudu dabhuš. 3

Dohbeles muischas waldischana sinnamu barra: kà tas Dohbeles Marias-tirguš schinni gaddâ, ohtrâ Septempera mehnescha deenâ taps turrehtš. Dohbelê, 6tâ August 1835. I

La muischas waldischana.

Naudas, labbibas un prezzu tirguš us plazzi. Rihgê tanni 26tâ Augusta 1835.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli-58½ Kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohds kannepu tappe maksahš ar	—	80
5 — papihru naudas	1	37½	1 — linnu labbakas surtes — —	2	80
1 jauns dahlderis	1	32	1 — — siktakas surtes — —	2	60
1 puhš rudsu tappe maksahš ar	1	40	1 — tabaka	1	—
1 — kweeschu	1	80	1 — dselses	—	65
1 — meeschu	1	20	1 — sweesta	2	20
1 — meeschu = putrainu — — —	1	90	1 muzza filtu, preefchu muzza — —	5	75
1 — ausu	—	80	1 — — wihschnu muzza — —	6	—
1 — kweeschu = miltu	2	20	1 — farkanas fahls	6	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — — —	2	—	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rudsu = miltu — — —	1	50	1 — rupjas baltas fahls — —	4	15
1 — firnu	1	40	1 — smalkas fahls	3	90
1 — linnu = sehklas	2	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
1 — kannepu = sehklas	1	50	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
1 — kimmenu	5	—	maksâ.		

W r i h w d r i e k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses: Hofraht von Braunschweig, graham. pahrluhkotais.